

Austrieci și criza ungară.
Vacanța ministerială din Ungaria a aruncat mart valuri neliniștitoare și în spiritele din Austria. Iată cum se scrie Neue Freie Presse :

«Domnitorul e foarte îngrijat. În zilele trecute, când i-s-a spus, ce impresia bună a făcut la tractările comerciale cu Germania faptul, că reprezentanții austriaci și unguri s'au înțeles, a zis :

— Da, însă mă tem, că acesta a fost cântecul de lebadă.

Not aproape în trăsături sigure cunoaștem punctul de vedere al M. Sale față de un ministeriu al coaliției opoziționale. Punctul de vedere al M. Sale conglăsuște cu legea, în care e scris, că chestia tarifului vamal nu e chestie comună, ci o afacere, ce la restimpurt se execută de baza de principii analoage.

Aminteste apoi de banca austro-ungară, care ar înceta la sfârșitul anului 1907, în caz de încetează uniunea vamală.

In parlamentul vienes firește cei mai mulți sunt pe lângă menținerea situației de acum. Dacă însă se spune în Ungaria, că totul vrea a fi numai tranziție și că Ungaria vrea să se pregătească spre tarif vamal, atunci mai bine să se împlinească dorința Ungurilor.

Se face tarif vamal între Austria și Ungaria : nu mai are rost nici armata comună.

De astea scrie un politician austriac.

Criza ministerială. Neorientarea e tocmai așa de mare ca și până acum. Kossuthiștii vreau să aibă cu ori-ce preț pâinea și cuțitul. Viitorul guvern va fi cu colorit independist.

Cât plătește un fisolgabirau.

Cine n'a auzit de cazul lui Alexe Péczely, protopretore în Radna? Substitutul de notar din Berzova, după-ce protopretorul nu și-a ținut promisiunile, ce i-le-a făcut, a scris despre el, că «și-a călcat în modul cel mai mojicesc cuvântul de onoare dat, că nu-l mai poate considera de persoana

cinstită, fiind-că înaintea lui cinstea și caracterul sunt concepții necunoscute». Protopretorul adevărat îi promisese, că-i va sprijini candidatura lui Tóth Pál la postul de notar cercual în Berzova. Dar de fapt nici candidatura nu i-a primit-o.

Péczely l-a improcesuat pe Tóth pentru vătămarea de onoare, dar curtea cu jurați din Oradia l-a achitat. «Függetlenség» unde s'a publicat articolul lui Tóth scrie articol de fond și noi încă întrebăm : mai poate fi un așa om protopretore.

Licitatle. Se svonește, că partidul liberal își va schimba programul în sens național maghiar. Va da și un manifest către țară. Asta va fi puterea renăscătoare pentru partid, când știm, că majoritatea partidului o fac deputații cercurilor naționalităților?

Cine și cum ne bate ?

Cine ?

La inaugurarea muzeului armean din Gherla, în sediul episcopului gr. cat. român și sub praporul bisericii greco-catolice, Ioan Misgkian, profesor la colegiul de propaganda fide, a vorbit — după cum spune «B. H.» — următoarele :

«Primul cuvânt, ce-l îndreptăm în numele cetățenilor, ce trăesc în străini, e mulțămita, recunoștința față de o așa națiune, care a îmbrățișat cu simpatie, cu toleranță, liberalism și dragoste prigonita armenimea. Dar astă deosebită considerare nu e prerogativa acestui neam; tocmai așa sunt tratate celelalte naționalități ale țării ungurești, cari sunt provăzute cu așa mari garanțe de libertate, cum naționalitățile din marile state civilizate nici visa nu pot. El a avut privilegiul să se convingă personal de stările de aici și zi de zi a fost tot mai tare convins, că naționalitățile pot trece de fericite, că trăiesc în țara aceasta, fiindcă sunt împărțite de drepturi, stimă și neîncetată simpatie, toate acestea în o măsură, care naționalitățile străine nici bănuși nu o pot...»

Repet: Acestea s'au petrecut în sediul episcopului gr.-cat rom. din Gherla.

Bărbații, cari apărură, erau mustangeri — adevărați vânători de profesiune, ale căror victime obicinuite sunt caii sălbatici.

Toate nărvurile, toate ascunzătorile acestora le sunt cunoscute : ei sunt siguri, că-i vor prinde, la un moment dat, fără a recurge la armă s'au la arcan.

De mult și-au ales herghelia, pe care o urmăresc : de mai multe săptămâni îi cunoșc modul de viață, habitatul său — adică imăsurile pe care paște, locurile unde petrece noaptea și acelea unde să duce de obicei să se adape la aceleași ore ale zilei.

Și într'o bună dimineață i-au declarat războiu, s'au mai bine zis, au pus-o pe goană, încalcați pe catiri și ținând fie-care din ei alți doi catiri, în rezervă ; și în toate zilele, în continuu, dar agale, urmăresc pe sârmanii cai surprinși, cari și-au pierdut cumpătul.

Aceștia n'au plecat din prima zi drept înainte, dar au început să descrie imense cercuri concentrice pentru a se întoarce în curind aproape exact la punctul de plecare.

Au și obosit, în această alergătură nebună și nefolositoare, făcând cincizeci de kilometri, pe când inimiștii lor abia percurgeau zece fără nici o oboseală pentru catirii lor.

Cât despre mustangeri, cari crușă forța catrilor prin popasuri bine chibzuite ei nu intrzie de a se ivi din nou la spatele cailor sălbatici, pentru a-i sili să reînceapă fuga oarbă și grăbită.

Și de data asta, vânătorul a urmat diagonală nemiloasă și a reînceput prima goană, repetând mereu această mișcare strategică, până când

Altfel oare cine-o fi, de unde vine figură, de vorbește în numele și pentru naționalități? Ne-ar deobliga foarte împresugitorii lui din Gherla.

Cum ?

Din «B. H.» mai departe citire :

«Zilele trecute a fost la noi un dat ceh și vorbind și cu el despre naționalităților s'a arătat foarte surprins, i-am răspuns : dle, toate acestea sunt cele sfurțate minciuni din-tume. L'am luat ap braț și l-am condus la o hartă, unde indicate forțele partidelor parlamentare primare după cercuri : Iată, fi zisei, col pestră e partidul guvernamental : fi și te uită : aici sunt Slovacii, aici Ru aici Românii, aici Sașii, toți au ales tați guvernamentali. Cercurile de colo și sunt ale opoziției, 4 din 5 părți c populație maghiară. Aici domnesc ace ajutorul naționalităților sugrumă guvern 30 ani aspirațiunile populației mare...»

Kossuthistul însă nu spune, cum matele Vaszáry a pus pe labe pe S și ceilalți prin clerul său catolic (vezi din «Tribuna»), uită de ciomegele de hul-Silvaniei, de cenzul ardelenesc etc.

Eată așa se informează străinii Maghiari.

Din acest incident *pro domo* ar cași noi să ne colorăm harta căderi învingerilor după grupările politice dela încoace și după bisericile române. A va fi apoi icoana noastră cea adevărată care vor învăța mulți, cari astăzi plute apele propagandei de sugerații.

Adre

Din inci

Cehul Sălagiu Băsești, au George Pop de Băsești următoarea

Magnifice Domnule !

Pronia Divină V'a trimis să ducătorul mult prigonitului nostru mănesc, din iubita noastră patrie.

Toată viața, puterile sufletești, și avutul D-Voastre, le-ați pus pe

Din contră, toate capetele erau plecate până la pământ ; ochii erau stinși, pântecul supt. Ridicându-și în silă membrele, care înaintau cu greutate, se părea că sârmanele animale au fost scoase din ham în același moment după o alergare îndelungată și prea repede. Păreau obosite, zdrobite, descurajate.

S'ar fi zis, că au fost urmărite și hărțuite prea mult de un vrăjmaș fără de milă.

Și tocmai așa se întâmplase. Căci în curind apărură, la rindul lor, următorii, trei vânători, cari veniau în urma lor la o mare distanță unul de altul.

Acești trei bărbați nu aveau cai, ci călăreau pe catiri.

Un novice, necunoscător al obiceiurilor din bărăganele Texasului, ar fi găsit acest tablou foarte ciudat și s'ar fi codit să-și creadă ochilor...

O herghelie de cai sălbatici — animalele cele mai independente, cele mai mândre și mai nelincerețoare de pe pământ — împinsă, gonită drept înainte de trei bărbați călări pe catiri greoi, pe cari i-ar fi putut întrece și pierde din vedere dintr'o singură săritură !...

Și aceasta în mijlocul imășului lor, fără hotare în nici o direcțiune, putând fugi la depărtări nemărginite, până unde ochiul nu i-ar mai fi văzul, sau pe terenuri unde nu lăsau nici o urmă și unde era aproape imposibil să fie urmărit ?

Desigur aceasta ar fi părut, cu drept cuvânt, neverosimii și de necrezut, fără o explicațiune premergătoare.

Această explicațiune, eată-o :

caii sălbatici, pierzându-și capetele, s'au intr'o fugă nebună și desperată.

Dar atunci, încep a simți oboseală și pierdut pentru-că și-au sleit forțele în circulare și stupide și n'au plecat imediat înainte, dispărind pentru totdeauna din cîruri periculoase.

Apoi, la oboseală se adaogă foamă inamicul lor are grijă să nu le dea răgu să mănânce nici ca să-și repare puterile

În fine setea, îngrozitorul chin al apasă la rindul ei și le mărește suferința zădar s'au încercat să facă o cotitură, să se abate pe la adăpătoarea obicinuită.

e cunoscută mustangerului nemilos, care iute într'acolo pe un drum mai scurt urmat de cai. Aci ajunge adese-ori la a-I împiedeca de a-și potoli setea pe totdeauna destul de curind pentru a de a mânca și a-și umplea stomacul, timp.

Atunci urmărirea reîncepe cump milă și repaus.

Dar, de astă-dată, nobilele animale e linie dreaptă, de oare-ce sunt obose și mai simt nici o plăcere să alerge. Fo sporește repede : încearcă să smulgă câte-va fire de earbă sau câte-va ram dar aceasta nu le este ușor, nici îng mult timp.

Pe când ating, cu buzele lor usce ce le ascunde copitele, aud cu atât neîmpăcații lor urmăritori, cari de ca să fie auziți, și otava rămâne

(Va urma).

națiunii, ba jertfitu-v'af și cel mai scump
mărgăritar omenesc... Libertatea personală.

Rău-voitorii cu toate acestea nu s'au
destulit.

Loialul și credinciosul popor Român
țind, că patriotismul adevărat, se bazează
pe respectarea legilor, și voind a se folosi
de acest drept, Românii cercului electoral al
Lehul-Sălăgiului, a voit, să Vă aleagă, de
representant al său, în dieta țarei.

Inimicil, — în ziua alegerii, spre du-
ereea întregului neam românesc, au voit să
curme, scumpul fir al vieții.

Geniul românesc, aceasta n'a lăsat-o,
af și ales, cu tocarea în cap, din partea lor.

Afi săngerat în ziua alegerii D-Voastră
beliduce, cu mai mulți dulci frați.

Cu căl e ura lor infernală mai mare
că de persoana D-Voastră, și prin urmare
eiată de neamul românesc, cu atât mai fer-
oante e dragostea noastră, către ea.

Noi, ca alegători și locuitori Români
în Băsești, de cele întâmplare ne scârbim.
Sueruri, ca cele petrecute în Ceh, nici între
Nălbatic, nū să pot întâmpla.

Vă dorim, deplină însănătoșare și viață
cnelungată, spre bucuria scumpului și foarte
mult prigonitului nostru neam românesc.

Trăiască patria!

Trăiască Maiestatea Sa Regele Apostolic!

Invingă dreptatea!

Băsești, 19 Febr. 1905.

Profundă stimă al Magn. Voastre alegători;

Antoni Băliban, preot în Băsești, Ioan
Chira, învățător, Andrei Pop a Văsălicuței, Io-
an Pop a lui Ioan, Anton Pop a lui Mihail
biurchii, Anton Pop Gligorichii, Toader Pop
a lui Andrașiu, Mihail Pop al Flori, jude, Dio-
săsiu Pop, mașinist, Augustin Pop a lui Todor,
Constante Pop a lui Andraș, Vasilie Pop a lui
Gavrila, Emeric Pop a lui Terențiu, Simon
Mărieșiu, Ilie Pop, Ioan Pop al Pinti, Todor
Pop a lui Mihail, Pașcu Pop al Văsălicuței,
Ilie Pop a lui Ștefan, Tanasie Pop Botizanu,
Alexandru Pop a lui Todor Florea Siladi, Va-
silică Mărieșiu, Teodor Pop al Flori, Ioan Mă-
rieșiu al Alexi, Văsălică Siladi, George Pop al
Văsălicuței, Constante Pop a lui Ilie, Toader
Dragos, Ioan Pop al Mitruțului, Florea Fărcașiu
al Trinchii, Găvrilă Gros, Tanasie Siladi, Ioan
Pop al lui Józsi, Mihail Pop a lui Viloaie, Onu
Măghiar, Ioan Pop al Gligorichii, Vilă Jánosiu,
George Rus, George Rogoz, Gavrilă Mercașiu,
Simon Pop a lui Toader, Vasile Pașca, Vasilie
Pop, agronom, Zaharie Pușcașiu.

Subscriși în numele tuturor alegătorilor
și locuitorilor din Băsești.

UN AN, PENTRU UN VERS.

Sub titlul acesta, și cu subtitlul «Agi-
tație în contra ideii de stat maghiar», puse
în semnele citării, lucru ce-l face scriitorul
când lui însuși i-se pare straniu ceea-ce ci-
tează, — ziarul «Napló» din Cluj, aducând
raport despre cel din urmă proces de presă
al «Libertății», are cinstitul curagiu, a spune
verde, că el însuși, ziar maghiar a rămas
dimit de asprimea pedepsei.

Ziarul maghiar dă întâi în traducere
poezia întreagă, care e cuprinderea în ver-
ori a unui mic capitol istoric, și apoi zice:

„Procuratura regească a găsit în această pu-
licație agitație contra națiunii maghiare... (a-
ceastă procuratura a găsit, dar redacția numită în-
tâi, nu o găsește! (Red. L.“).

„Așa e adevărat de părere acuzatorul (procu-
ratură) că poezia incriminată, relmpropătează în-
plămirile revoluției populare dela 1784, și că
rivind conținutul ei, e fără îndoială că scopul
poeziei nu e altul, ci acela de a agita, — respec-
tarea a trezi în naționalitatea română ură în contra
națiunii maghiare?“

Și acest semn al întrebării față de profunda
cauire a procurorului, e pus tot de foaia ma-

ghiară, ca semn de mirare din partea sa, că poate
un procuror, care se pretinde jurist, să găsească
această acuză în acea poezie, redată mai sus.

Ear' după-ce mai schițează decursul pertract-
tării și ținuta rezolută a acuzatului Iuliu V. Io-
novici, care la sfârșitul apărării sale, a adresat
juraților cuvintele: — Așa să vă ajute Dumnezeu
vună juraților, precum mă veți judeca pe mine
de drept! — ziarul «Napló» arată felul osândirii
la la 1 an temniță și 1000 cor. în bani, apoi
scrie cu litere mari și cu sublinieri:

— «A tulszigoru itélet mindenütt méltó
feltűnést: keltett, s ezek után, bárki érthető-
nek indokoltnak találhatja a nemzetiségek
lázongó keserűségét!»

Pe românește:

— «Judecata aceasta peste măsură de
aspră, a produs adevărată uimire peste tot
locul, și după aceasta ori-și-cine poate găsi
de înțeles și motivată (intemeiată) amărăciu-
nea care ferbe în naționalități.»

ELECTORALE.

Răspuns la alegerea din cercul electoral
Bega-Szent-György.

După alegerile de deputați, din multe părți
s'au publicat multe, despre purtarea unora și a
altora; unii laudați, unii huiduiți și puși la
răboj. Din cercul nostru încă s'a raportat și
scris despre demersul alegerii, părintele Magdu
din Ecica și-a făcut referada obiectiv la loc,
fără ca să fi atins persoane, fără ca să fi învi-
nuit pe cine-va personal, ci în general au atins
ținuta preoților, învățătorilor și a inteligenței,
că de ce nu în special și personal Domnia Sa
va fi știut de ce! Ne permitem, să întrebăm,
fost-au D-sa la vre-o conferență de candidare
în cercul nostru? Articolul Pam cetit ne-am
liniștit cu toții — am chemat conștiința de
judecător; după cele scrise de dl Magdu fie-
care își va fi făcut judecata — ce va urma și
cum își va croi ținuta în viitor, mai fiecare o
va fi știut, după-ce au văzut însuflețirea dela
aceasta alegere. Insuflețire frumoasă, însuflețire
ne mai pomenită. Și ar fi putut fi și mai mare
și mai înălțătoare. Dar că nu au fost și că
candidatul național (?) au căzut, din ce cauză,
ni-se spune în cele scrise de „Mai mulți ale-
gători din Toracul-mic“. Din stilul „Mai multor
alegători“ putem cunoaște oamenii. Să venim
la obiect.

Că ce au fost în trecut puțin o știu, sunt
puțin de cei bătrâni, noi cei mai mulți tineri,
ne restrângem la prezent. Eșind din pasivitate,
prin activitate am cugetat că ni-se dă și nouă
preoților, învățătorilor și inteligenței un teren
pe care ne putem arăta activitatea și iubirea de
neam. S'a dizolvat dieta prin urmare stam
înaintea alegerilor pline de activitate și în car
și noi puteam lucra. În cercul nostru însă ce
să vezi? n'am fost poștiți să ne strângem rân-
durile, n'am fost poștiți să ne validăm. S'a
convocat adunarea generală electorală în Sibiu;
am fi trebuit să ne adunăm, ca și noi din cer-
cul nostru să trimitem delegat la aceea adunare.
N'am fost convocați; poștească și desmintă toți
din acest cerc, de e așa s'au nu — chiar și cel
„mai mulți alegători din Toracul-mic“ — ci
ne-am trezit că dl V. Petroviciu a mers să
reprezinte cercul nostru la aceea adunare, că
câși au fost subscriși, și de cine acel credențional
D-sa va ști.

În Toracul-mare s'a știut însă că merge
dl V. Petroviciu la Sibiu, fiind-că a recercat
pe păr. vicar protopopesc Paul Tempea, să
vină să servească în biserica din Toracul-mic,
din cauză că păr. Georgiu Lupșa era morbos
și voind păr. V. Petroviciu a călători de acasă
era lipsă de înlocuire; din epistola adresată
păr. vic. Tempea apoi a știut și colegul Lupșa
că V. Petroviciu va fi absent în ziua de St.
Ștefan de oare-ce nici unul dintre preoții din
Toracul-mare n'au putut veni la serviciu. Mor-
bos cum a fost păr. Lupșa a servit în ziua
de St. Ștefan utrenia, că cum au servit mor-
bos, o știu și cei „mai mulți alegători“.

A ajuns păr. V. Petroviciu acasă dela
Sibiu; că din partea adunării electorale din
Sibiu fost-au destinate și designat de candidat
s'au ba, noi declarăm că nu o știm, în foș nu
amcepit — D-sa va ști, — destul și bine că,
fără nici o consultare a preoților, învățătorilor și

a altor inteligenți, ne-am trezit că dl V. Petro-
viciu a candidat de deputat. Că n'am fost con-
chiemați din partea candidatului conferenței dela
Sibiu (?) destinat pentru cercul electoral Bega-
Szent-György, binevoiască a desmînți acel „Mai
mulți alegători“. Poștim!!

Ne permitem o întrebare. Noi cărora ni-s'a
dat fericirea să cunoaștem pe distinși bărbați
domni: Dr. Lucaciu, Pop de Basesci, Dr. Vlad,
Dr. Suci, Dr. C. Pop, Russu Șirianu, între-
băm că oare și Domnialor au candidat fără
ca să fi fost poștiți să candideze s'au să se fi
consultat cu preoții, învățătorii și inteligența
din cercul electoral în care au candidat. Sun-
tem convinși că nu, pentru-că atunci de unde
ar fi fost atâția „preoți cu crucea n frunte“
cum au fost la Boroșineu, Șiria, Oraștie, Chi-
șineu. Noi nu am fost luați în seamă pentru-că
il era teamă d-lui V. Petroviciu, că în locul
D-sale, noi am fi candidat pe altii, cum e d. e.
Dr. Nestor Oprean, Dr. Demetriu Chiroi, Dr.
Liviu Ghilezan, Russu Șirianu cari toți sunt
oameni cu rang academic și cari prin bărbăția
lor de mult sunt cunoscuți, — dar candidân-
du-i noi, păr. V. Petroviciu ar fi rămas un sin-
gur gregar, luptător pentru reușita unui dintre
cei mulți pe care Pam fi candidat. Sufferind însă
în morbul de grandomania și voind a-și crea o
scară pe care deși era singur, că pe ea nu se va
putea sui până la parlament — dar barem va
putea ajunge la un brâu roșu; protopopiat, ase-
sor, referent în cele două Consistoare, — pe mo-
tivul că deși am stat în pasivitate, nu a fost
închis nici un moment pentru vre-un articol în
Seghedin ori Vaf, pe motivul că nu a scris nici
un articol în cauza Românilor, pe motivul că nu
D-sa a inventat Instrucțiunea socoșilor pe seama
sfintelor biserici, pe motivul că D-sa a fost pri-
mul care a desconsiderat preoții, învățătorii și
inteligența din cercul electoral B.-Szt.-György, —
cu dela sine putere au candidat.

La ai noștri le-a promis pământ destul
deși acela e tot ocupat, căzan (caldări) de fert
rechiu în belșug, Nemților și Toților — gimna-
ziu german și slovac, Ungurilor că e kossuth-
ist, — au câștigat voturi — îi ustură însă pe
cei — „mai mulți alegători“ — că au perdut multe
voturi, și pentru aceea să năpustesc asupra no-
tarului, preoților, învățătorilor, inteligenței din
Toracul-mic, Toracul-mare, Jancăhid și Ecica,
apostrofându-i pe toți cu titlurile „renegat —
nemernic — ticălos, brancotat și jidovești. ș. a.
Că preoții, învățătorii și inteligența au fost pre-
terată, că nu s'a ținut nici o conferență de con-
zultare și candidare, o știm și o repetăm, și
cu cuvântul de onoare întărim. Păr. vic. pro-
topopesc P. Tempea e stimat nu numai de noi
cei din jurul lui, ci și de cei din depărtare,
întrebăm de câte-ori a fost D-sa chemat la
vre-o consultare în acest senz? N'avut nime
nici o lipsă de el și de noi. Noi îl reeunoaștem
de om cu trecut, cu judecată, moderat, înaintea
părerilor sale ne închinăm!

Notarul Checii e din Toracul-mic, român,
om de biserică, — întrebăm că în care comună
românească din Torontal s'a făcut atâta ca în
Toracul-mic, comuna politică contribuie în tot
anul cu 1000 cor., la comuna bisericească —
din venitul comunei politice, de-ar fi așa de
renegat, nu i-ar fi dat inima să lucre în acolo
ca biserica să fie ajutorată, și să nu uităm că
școala a doua mai mult, din această sumă s'a
edificat, care numai decoarea comunei poate fi,
are Toracul-mare așa școli? deși au fost vre-
muri că și acolo au fost notari români. Om în
slujbă fiind, a făcut așa pe cum a putut, mai
ales că d-sa încă a fost mult desconsiderat.
Pe marele public, referințele familiare — nu
l'ar fi interesat.

Părintele Lupșa, deși nu a fost poștit
la nici o consultare, deși când a mers părin-
tele V. Petroviciu la Sibiu nu a fost încuno-
ștat, — deși nesănătos totuși prin expunerea
sănătății s'au năzuit a înlocui pe colegul său.
deși nu a lucrat în contra candidatului, nu i-sa
cruțat nici măcar cercul familiar — colportân-
du-se în foae lucruri cari s'au petrecut la el în
familie — colportându-se vorbe pe cari pro-
punem că numai cei cari au stat pe la fereastră
le-au putut auzi — ba ce e mai mult, în pre-
zenta alegerii au fost amenințat că va fi inzul-
tat, urmând voinței libere mai ales că a văzut
atâta desconsiderare ar fi mers să ajute pe acela
care nu știe ce îl este datorința atunci când
toate interesele personale trebuie lăsatela o parte
pentru interesele comune și naționale.

Părintele Mariu Tempea văzându-se al-terat, a mers de a votat cu acela care a mântuit comuna de a edificat o școală comunală cu 40.000 cor. etc. etc.

Părintele Raichiciu, Conda, au fost uimiți auzind că a candidat un coleg care nu i-au avizat nici în scris nici cu vorba.

Bancrotatul și jidovețul de Secoșan, — să ne oprim puțin — dl Iosif Secoșan nu din cauza sa ori a purtării sale a bancrotat, că nu a bancrotat, ci așezându-și 4 feciori la toți a dat ceva, — o fată (unica) o a crescut-o și măritat după dl Demetriu Feier notar în Șeitin, că anul răi nu l-au ajutat nu-l de vină el, — groșier la jidovi n'a fost nici când, — d-ta însă știi și știu ambele Torace, că păr V. Petrovici e groșierul (cenzarul) unei firme jidovești Deutsch din Sutebe. Poftim și negați „mai mulți alegători“.

Inchipuitul de Terlaiu, ticălosul de Avramuț Rașa, măglașul de Ghilezan pe cei 5 învățători cari n'au luat parte îl lasă afară. Dumnezeu poate cu aceste epitete să intimidează oamenii, — nu cumva cugeta — că toți sunt nimica numai ei ceva? Au doară cugetă că în toate cercurile preoții, învățătorii și inteligența au fost așa desconsiderată ca la noi și de aceea s'au ales oamenii cei cu inimă de ablegați??

Avem o vorbă păr. V. Petroviciu are de gând să concurgă la vre-un post de protopop — atragem atențiunea dlui preot, ori va candida când va de deputat dietal, ori va candida de protopop ori de asesor, ar face bine dacă nu ar desconsidera preoțimea, învățătorimea și inteligența ca atunci.

Declarăm pe cuvântul de onoare că așa s'au petrecut, — ne poștiți ne consultați, n'am putut alerga după carul care nu ne-a așteptat.

Innaintea publicului cetitor și naintea națiunii ne scuțăm, că deși am eetit marea însuflețire din toate părțile — ne doare mult că noi desconsiderați fiind — am trebuit să ne purtăm așa... pe noi nu sa potrivit zisa „Tue recht und scheue niemand“...

Pe onoarea noastră am descris așa cum a fost, — răspuns nu mai dăm.

Teodor Checui,	Mariu Tempea,
Georgiu Lupșa,	P. Avramuș,
Demian Târlaiu,	Iuliu Rașa,
N. Raichici,	I. Iosif Secoșanu,
Conda,	Teodor Secoșanu.

Georgiu Secoșan.

Am publicat acest răspuns întocmai din respect pentru subscriitorii. Nu aprobăm însă momentele personale din el și mai ales nu găsim nici o scuză de a nu sprigini o candidatură națională, mai ales că dl Petrovici a fost recomandat de comitetul electoral ales în condiția dela Sibiu. ear n'a candidat ca nea sine putere.

Revoluția din Rusia.

Știrile ruse sunt încă foarte agitate. — Sădența pe neștiință.

Moșul din Caucaz.

În chipul următor, se zice s'au iscat turburările din urmă: Omorirea unui Mohamedan, deținut în Ianuarie și faptul, că Armenii în 19 l. c. au rănit pe un Turc bogat, au contribuit, ca neînțelegerea dintre cele două națiuni să crească. Datunci omorurile pe stradă din ce în ce se mulțesc.

Petersburg, 25 Febr.

Știrile ce vin din Caucaz sunt zi de zi tot mai rele. În Bacu bântuie adevărat războiu civil; pe străzi curge sângele în pârăe. Edificiile publice, școlile și prăvăliile

sunt închise. Cete — cete vin în oraș Mohamedanilor înarmați din provincie. Aceștia jăfuesc, omoară. Miliția și poliția e neputincioasă. Primarul orașului în zadar a cerut ajutor dela generalul Malama.

Baku, 26 Februarie.

Populația e posomorâtă. Bursa a încetat.

Greva.

Petersburg, 26 Febr.

S'a dat un ordin, ca toți impiegații căilor ferate irebue considerați drept militari, deci se țin de tribunalul militar. Excepție au cei de pe liniile Aziei ostice.

Citar, 26 Februarie.

Azi dimineață muncitorii uzinelor căilor ferate s'au pus în grevă. Principala lor pretensie a fost: încetarea războiului. De oare-ce muncitorii au voit să strice linia ferată și locomotivele, s'a trimis contra lor numărăroasă miliție.

Bislosok, 26 Februarie.

În Starosjelo, în uzinele căilor ferate sud-vestice 800 muncitorii s'au pus în grevă.

Privitor la revoluția din Rusia ni-se transmit următoarele știri:

Paris, 28 Februarie. Din isvor autentic rusesc se vesteste, că în Rusia revoluția se întinde tot mai tare. Guvernul nu mai e capabil să cârmuiască. Chiar ofițerii mărturisesc că nu mai e chip de a garanta ordinea. Atât la diferitele fabrici cât și în atelierile căilor ferate numărul greviștilor crește pe fiecare zi și imperiul e primjdui să nu mai aibă garantată circulația pe căile ferate, ceea-ce va provoca apoi o catastrofă economică.

Varșovia, 28 Febr. Fîind temeri mari că se vor pune în grevă și poliștii, cari cer sporirea salariului, lângă fiecare polițist s'a rânduit câte un soldat. Azi a început greva birjarilor. Sunt semne, că în curând se pun în grevă lucrătorii dela calea ferată Varșovia-Petersburg. Greva celor de pe linia Vistula ține într'una. Circulația spre Odesa și Moscva e intreruptă. Prăvăliile la numărăroși Ovrei au fost jefuite.

Războiul ruso-japonez.

Petersburg, 26 Feb. Agenția telegrafică din Petersburg anunță din Sahetun, că Rușii au evacuat Cinhenceng și au ocupat o poziție lângă Sanlungu. Japonezii au ocupat imediat Cinhenceng. Pierderile Rușilor sunt necunoscute. În spital au dus până acum doi-spre-zece ofițeri și trei sute soldați. Numărul celor căzuți e relativ foarte mare. Din unele companii au mai rămas numai câțiva oameni. Trei căpitani au fost răniți. Companiile trimise contra flancului drept japonez cu succes au împedecat pe Japonezi de a-i ocoli și numai după-ce muniția li-s'a gătat cu totul, numai atunci s'au retras. Azi dimineață o trupă japoneză a înaintat contra pasului Dupinin, care e situat spre sud-vest dela Sandungn. Pe pasul Pupulinși n'apropierea lui Talugn sunt concentrate puternice trupe japoneze.

Petersburg, 26 Feb. Generalul Kuropatkin a spus următoarele despre lupta dela Cinhenceng: Comandantul trupelor noastre

scoate în relief purtarea bărbătească a trupelor noastre. Așa o companie, care apăsa pasul Selin, cam 9 verste departe de Cinhenceng, a oprit pe Japonezi, cari erau mult mai mulți și le-a respins mai mult atacuri. La atacul acesta dușmanul nu e mai departe de cinci-spre-zece pași. Doi companii, cari apărau colina Bereznev, susținut mai multe atacuri cu baioneta, și mandanții ambelor companii au fost răniți. Pe căpitantul Vilovici cu forța l'au scăpat lui dintre dușmani. Azi dimineață un batalion inamic a înaintat în direcția pasului Dapmlin, care e cam 8 verste dela Sanlungu. Astă-sară avangardele dușmane au început a se apropia de defileul ocupat de noi.

Tokio, 26 Febr. Din cartierul general se anunță, că Vineri sara în apropiere Majtongan 2 atacuri ale infanteriei ruse au fost respinse.

Moscva 26 Febr. Generalul Stoek, care a sosit azi aici, a fost primit cu onoare.

Berlin, 25 Febr. În Tokio e mare mulțămirea contra Rușilor, cari se apropie în haine chinezești de șirurile japoneze și mari măceluri.

Țarul și Gripenberg.

Paris, 25 Febr. Vestea colportată în „Echo de Paris“, că țarul a tractat rău Gripenberg și i-a făcut incriminații, nu e adevărată. S'a întâmplat tocmai contra Țarului a primit foarte grațios pe bătrânul general, i-a ascultat cu atenție darea de seamă, i-a aprobat în multe privințe pe deplin și l'a încredințat să se reîntoarcă la Kuropatkin cu informațiuni speciale. A doua zi din nou l'a chemat țarul la sine și Gripenberg a luat parte la dejun.

Londra, 26 Febr. „Daily Telegraph“ a căpătat din Sinmintin următoarea știre: noaptea de 22 l. c. 200 Cazaci s'au apropiat de stațiunea Licavo. Atunci 1200 Japonezi au atacat pe Ruși, dar au fost respinși cu mari pierderi. Cazacii s'au reîntors după amiază dincoaci de riul Liao.

Sahetun, 26 Febr. Eri au atacat Japonezii colina Bereslesc, dar au fost respinși. Azi s'a început din nou atacul pe linia. Lupta a fost foarte înverșunată.

Berlin, 26 Febr. Un ziar din Viena scrie, că împăratul Wilhelm a trimis lui darea de seamă a principelui Carol, care descrie până n cele mai amănunte situația desperată a lui Kuropatkin.

Omsk, 26 Februarie. Șeșze soldați japonezi erau în drum spre Asia ostică au jefuit prăvălie, ear pe proprietar l-au omorât lovitură de topor. Pe doi dintre ei i-au omorât și un altul pe călărie și un altul pe muncă silnică.

Războiul ori pace?

London, 27 Febr. „Morning Leader“ anunță din Koppenhaga: Ultimele telegrame din Petersburg anunță, că partidul, care rește pacea, a fost la țar în audiență. Țarul a promis, că va convoca o adunare generală, care să decida în astă privință.

Sahetun, 27 Febr. În flancul stâng Japonezii luptă cu trupele noastre. Trupa ostică a înaintat în direcția pasului Singuling și a luat în coaste pe

Dr. VICTOR D. GRAUR

medic dentist, profesor calificat de școale medicale, studii la Viena și Paris. Specializat de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ABAD, Cluj Andrassy Nr. 22, etagiul I, vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de faimă totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimic. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți. Dantură fixată după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Dantură întreagă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere.

rusă ce era în Cinkenseng, care s'a retras spre Sancunio. Coloana japoneză vestică a început a înainta spre Iantagan.

Gripenberg înaintea tribunalului militar.

Paris, 27 Febr. «Petit Parisien» scrie, că generalul Gripenberg a fost deținut și va fi tras la răspundere de tribunalul militar, fiind-că în mod nepermis s'a depărtat de pe câmpul de luptă.

Londra, 27 Februarie. Știrile despre pace se desmint.

Puterea armatei Japoneze.

După sosirea armatei dela Port-Arthur Oyama dispune de următoarele forțe:

24 corpuri de armată, care constau din 288 batalioane, sau 230.000 infanteriști, 72 escadroane, sau 8640 oameni și 144 de baterii de câmp și de munte. Are 1100 tunuri. Șanturile armatei japoneze se estind pe o întindere de 70—80 kilometri. Pe un metru vin 3 puști; deci e greu a lupta față de un așa arangement.

Altă înfrângere a Rușilor.

De câte va zile telegramele spuneau într-una, că o bătălie mare se prepară între Japonezii și Rușii din Mandciuria.

Telegramele vestesc, că bătălia a și avut deja loc. Eată cele petrecute:

Londra, 27 Februarie. Corespondentul de pe câmpul de război al agenției Reuter telegrafază, că spre apus de Cili o mare luptă s'a angajat între Japonezii și Ruși. La extremitatea flăncului drept Japonezii au gonit pe Ruși în toate pozițiile și li-au ocupat. Acum puterea japoneză este îndreptată asupra centrului rusesc și după semnele de până acum e sigur, că Rușii vor fi bătuți în centru.

Armata japoneză este înfărițată cu trupele, indeosebi artileria cu tunuri mari, comandate de Nogi și sosite aici dela Port-Arthur.

Azi a sosit la Mukden 40 răniți iar pe mâne sunt așteptați aici 400 răniți. Sunt și alte dovezi, că o luptă sângeroasă se dă între cele două armate. Sunt temeri serioase, că generalul Kuropatkin va fi silit să se retragă dela Mukden.

Petersburg, 28 Februarie. În cercurile bine informate nu se mai face taină din faptul că luptele din ultimele zile sunt un adevărat desastru pentru trupele comandate de Kuropatkin.

Londra, 28 Februarie. Ziarul «Daily Telegraph» primește din Tokio știrea, că Japonezii au prins până acum 41 diferite corăbii, care voiau să meargă la Vladivostok. Blocul japonez din zi în zi strîmtoarează tot mai mult acest port. Asediarea se face și se uscat.

Tokio, 28 Febr. Aici s'a ținut un consiliu de război sub presidenția mareșalului amagata. Au luat parte toți comandanții de divizion și de corpuri de armată.

Războiul ruso-japonez și antropologia.

(Urmare.)

Dacă studiam raporturile internaționale din statele moderne, vedem, că Engllitera procedează de Belgia sau Danemarca, întocmai ca și față de Germania; că Șvizzera e tractată de Franța cu aceeași considerare, ca și Statele-Unite; că respectul față de state constituie dreptul recunoscut internațional. O ultimă întrebare: e basat res-

pectul acesta pe frică? Este asta o stimă impusă? Răspunsul e ușor. În domeniul diplomației puterile se tractează cu o stimă reciprocă fără a face distincțiuni basate pe întinderea teritoriului și forța armelor. Inșă în un conflict internațional nu mai rămâne alt mijloc, decât refugiul la arme prin care o națiune își susține independența în mijlocul rivalităților internaționale și cantitatea forțelor, de care ea dispune, inspiră celorlalte națiuni nu numai respect, ci și frică. Această frică e dovedă despre forța națiunii temute și această forță poate fi pe drept, ori nedrept considerată drept un puternic pericol. De aceea puterile occidentale strigând despre pericolul galbin au recunoscut locul, ce și l-a câștigat Japonia printre puterile mari.

Cu nedrept se vede însă în forța asta încotând un pericol. Noi suntem jam convinși, că trebuie să avem mult material de război (cel puțin vremelnic), dacă națiunile voesc să culeagă beneficiile civilizației noastre moderne... Noi admitem o relație strânsă între prepararea pentru război și menținerea păcii. Istoria ne învață, că cu câte o țară mai bine înarmată, cu atât poate fi cea mai bună strajă a păcii, și asta e părerea unui delegat englez eminent, care a luat parte la conferința din La Haye. Dela începutul vieții poporului său, Japonia și-a pus devisa: „Nu uitați meseria războiului nici în timp de pace”. Japonia nu poate uita arta războiului, fiind-că având din punct de vedere comercial o avantajoasă situație geografică în mod necesar va fi silită la contacte forțate cu cele mai mari puteri ale pământului. Prin urmare Japonia are un deosebit interes pentru menținerea păcii poziția adevărată aci o obligă să garanteze pacea pentru sine și celelalte națiuni prin o puternică armată și o marină puternică.

Mă va putea ori-cine întreba: cari sunt aspirațiunile naționale ale Japoniei? Scopul nostru suprem, cum dovedește întreg cursul istoriei noastre, e de a introduce în orientul depărtat și multă vreme uitat, binefacerile civilizației occidentale. Dominând peste insulele oceanului pacific ea privește în toate direcțiuni e, de unde îi poate veni civilizația — la apus spre canalul de Suez cu ochiul spre Engllitera: la Est către canalul Panama (când va fi terminat) sub protecțiunea Americii Japonia vrea să se pue în contact cu lumea veche și lumea nouă pentru a culege cele mai bune fructe ale culturii și științei occidentale și a le propaga în insulele japoneze. Urmându-I pe calea aceasta națiunile occidentale vor voi să-și aducă comorile și civilizația în vestul continent asiatic; așa vor bate ele la porțile Japoniei. Japonia va favoriza totdeauna pe introducătorii de civilizație, dela care noi am avut atâtea binefaceri.

Și porțile Japoniei vor fi în vecl deschise, fiind-că noi știm, că idealul nostru ni-l ajunge prin curentul acesta de civilizație europeană și americană, reinvindându-ne puterile, ca să fim în stare să menținem pacea, care e baza progresului în Extremul-Orient.

Japonia avu norocul de a primi o civilizație orientală personală, depusă în lăcașurile ei. În moravuri și instituțiuni. Inșă după vizita lui Perry din 1853, urmând exemplul suveranilor noștri care acceptaseră zeii Chinei, noi ne întoarserăm spre vest pentru știință și pentru cultură și astfel legile, filosofia, religia și artele civilizației occidentale ne influențară instituțiile. Japonia s'a angajat serios să contopească cele două forme de civilizație, cea orientală și cea occidentală, ambiția ei e a le armoniza, după-cum a armonizat Roma militarismul triburilor dela Nord cu cultura raselor meridionale ale Europei.

(Va urma.)

Avis.

Opul «Românii din statul ungar» de dl I. Russu-Șirianu sosind în Arad într'un transport mai mare, a fost oprit la vamă și ni-s'a spus că se va libera numai după-ce ministrul cercetând cartea, va afla că nu este în ea agitație.

Publicăm adresa spre știința celor-ce au comandat cartea. Observăm de asemeni, că dl Russu-Șirianu e întreprins deja pașii ca acel transport de cărți să fie cât mai ușor eliberat.

Dări de seamă și mulțumite publice.

Se vede, că marele public românesc n'a rămas indiferent la strigătul de durerea celor 270 suflete rămase pe stradă din comuna Gerbovecz — în urma cunoscutului foc înfiorător din 4 August 1904.

Avem firma convingere, că aceste ajutoare nu vor înceta, ei și pe viitor vor incurge, mai ales în considerarea miseriei celei mari, la care au ajuns acești nenorociți, mai virtos acum în acest an de lipsă și miserie, — când nu numai oamenii — ci și vitele lor sunt expuse foamei.

În «Tribuna» din anul trecut s'a publicat o parte din numele celor maritimosti și s'a constatat suma de 984 cor. 50 fil.; care s'a și distribuit prin antistia comunală celor nefericiți. De atunci încoace au contribuit următorii: Magnificența Sa dl Constantin Burdea, președinte al comunității de avere din Caransebeș 100 cor.; Pera Brancovici, din Caransebeș 50 cor.; Harambasa, din Caransebeș 1 cor.; Diaconovici, din Caransebeș 2 cor.; Blasi, din Caransebeș 2 cor.; P. Liuba, din Caransebeș 1 cor.; Iovescu, din Caransebeș 1 cor.; De Stoica, din Caransebeș 2 cor.; Gedeon Seracin, din Caransebeș 50 fil.; Ioan Lungocea, din Caransebeș 1 cor.; Marin, din Caransebeș 2 cor.; Sandor Bojinca, Ticvanu-mare pentru tinerimea universitară dela petrecerea arangiată, 32 cor. 63 fil., cu care mulțumită se cvitează. Suma totală până acuma încursă 1214 cor. 63 fil.

Gerbovecz, la 22 Februarie 1905.

Ioan Ienchin,
comerciant.
Danil Ciortur,
econom.

Nicolae Novacovici,
preot.
Danil Surulescu,
econom.

Cu ocaziunea producțiunii școlare din Tilișca arangiată în 2 Februarie v. a. c. au binevoit a contribui următorii domni din Seliște: Dr. Ioan Stroia, presbiter 5 cor.; Ionel Comșa, comerciant 5 cor.; Nicolae Popa, hotelier 2 cor.; Danil Ghibu, comerciant 2 cor.; Oct. Sglimbea, not. dipl., Simion Miholțean, Antonie Gherman, învățător, Dumitru Hociotă, funcț. de bancă, Onisifor Oprea, Soră, jurist și Toma Lupăș, câte 1 cor.; M. Mieușan, 60 fil., din Guleș: A. Acelnescu, notar 4 cor.; Ilie Iosot, preot 2 cor.; George Cimpoia, 1.20 cor.; G. Moldovan, not. dipl., Nicolae Floașiu, Ilie Tâmpăniariu, Nic. Posa, Marian Șandru, câte 1 cor.; Eliseu Șandru, 60 fil., Antonie Lupea, 60 fil.; Gligor Posa, 50 fil.; și A. Marcu, 40 fil.; Din Gara-riului: d-na Maria Muntean, preoteasă 4 cor.; din Ghirbom: Dumitru Prică, 3 cor.; Vasile Mușoiu, notar 2 cor.; din Bucurdea-grănoasă: Ioan Hăusa 1 cor.

Din Tilișca: Valeriu Millea, notar 5 cor.; Ioan Iosot, preot 3 cor.; Petru Iosot, sem. preot, Pătra Iosot, iar preot Ioan Iosot, la d. de 200 cor.; George Beatu, casier, Simion Gligor, profesor, Ioan G. Beatu, notar, Ștefan Păteanu, Ioan Iosot, Ioan Gherman, Andrei Păteanu, Ștefan Păteanu, Dan Gherman, Ioan Iosot, Ioan Șt. Popa, Dumitru Bănciu, Ștefan Prică, câte 2 cor.; Ioan Hăusa 1.50 cor.; dan Măduș 1.20 cor.; Dumitru Jugu, primar, Vasile P. Jugu, Ioan P. Bănciu, Pașcu Iosot, Anu Răceu, Maria C. Popa, Luca A. Gherghe, Mărioara Ș. Frăncea, George Popa, Avram Mănesă, Nicolae Focnariu, Nichifor Răceu, Ioan Frăncea, Ioan Opreș, Dumitru Bunea, George Bănciu, Ioan Bunea, Ilie Stoian, Avram Gligor, Gligor Popa, și Mihail Preda, câte 1 cor.; Maria D. Popa, Ioana Tanase, Andrei Jugu, Sava Răceu, Ioan Voicu câte 60 fil.; dela mai mulți 7.50 cor.

Prin poștă ne-au trimis: Dumitru Bănciu, farmacist în Seliște, 2 cor.; Ioan Oțoiu, preot în Aciliu 2 cor.; și Candit Bratu, comerciant în Romos 2 cor.; — la olaltă 130 cor.; 50 fil., — din care subtrăgându-se șpesele de 62 cor. 62 fil., a rămas un venit curat de 67 cor. 88 fil., cari s'au transpus deja la „fondul școlar” și al „bibliotecii”.

Corpul învățătoresc să simte plăcut îndemnat a aduce călduroase mulțumite stimărilor contribuenți. Asemenea mulțumește și gentilelor d-șoare Anuța Iosof și Mărioara Muntean, precum și d-lor German Igna și Eugen Muntean pentru binevoitorul lor contribuție la susținerea acestei producțiuni.

Tilișca, în 19 Febr. 1905.

Corpul învățătoresc

NOUȚĂȚI.

ARAD, 28 Februarie n. 1905.

— **Greșală în persoană.** În «*Libertatea*» citim între cei păcătoși pe «fruntașul preot Mladin» din Curtici, a cărui soție și-a trimis pe cumnatul, stud. în drepturi, Crișan la Ocna să corteșască pentru prietenul familiar L. Hamori. Adevărul e; că între Mladineștii din Curtici este unul care s'a lăpădat de neamurile sale și de mult s'a făcut coadă de topor, numele lui este *Nicuta Mladin*. Preotul Bogdan din Cărpnet (Biharia), care a corteșit prin Ocna este cumnatul acestui fatal Nicuța și fratele doamnei din Cestiune, iar studentul Crișan — Cler încă e oare-care rudă cu Nicuța Mladin, prin urmare doamna la care s'a provocat acest cavaler, că la trimis în corteșie este doamna Nicuța Mladin. Fruntașul preot din Curtici încins în zama asta urită dela Ocna este Gregoriu Mladin, cel ce neclătit a stat și va sta pururea și pretutindenea ca stegar național. Ținem să dăm această satisfacție amicului nostru și să rugăm pe cei dela «*Libertatea*» a face acelaș lucru acum, iar pe oamenii noștri să-i lase pe rușinea noastră. Săpienti sat.

— **Delegațiune.** Mâine se va face alegerea de primar în Pâncota (com. Arad). O delegație numeroasă de fruntași s'a prezentat ieri la protonotar, sub conducerea d-lui deputat Dr. St. C. Pop, pentru a cere garanții, că se va respecta voința poporului.

— † **Földes János**, jude la tribunalul din Arad, unul dintre cei mai apreciați și stimați juriști m. ghiari, a încetat din viață. Inmormântarea s'a făcut ieri și au participat în corpore toate autoritățile. Panegiricul a fost rostit, în numele colegilor, de judele dr. Köller. Pe sicriu s'au depus numeroase cununi.

— **Progresul instrucțiunii publice în Grecia.** D. Harvey, într-o dare de seamă de curând apărută la Atena, arată cu date numerice progresul pe care l'a făcut Grecia, în ceea ce privește instrucțiunea publică, în decenia 1892—1902, din care rezultă că numărul elevilor frecuențatori, băieți și fete, s'a îndoit în acest interval de timp.

Spre o mai bună edificare dăm aci acele date numerice.

	In 1892.	In 1902.
Scolți, licee și gimnazii	2.593	3.587
Personalul profesoral	2.529	5.479
Elevi	99.375	190.595
Eleve	18.986	47.570

Afară de numărul de elevi cari frecuențază regulat cursurile, dl Harvey, mai arată, că un mare număr de elevi, mai ales fete, se prepară în particular, cu toate că învățământul e gratuit și pentru băieți, obligator.

— **Petreceeri.** Tinerimea țărănească din Birchiș invită la Concertul împreună cu joc care se va ține la 12 Martie a. e. st. n. în localitatea „La Cerbul”. Scopul pentru biblioteca bisericească populară din Birchiș.

— **Concertul împreună cu teatru și dans** se va aranja de tinerimea din Seleuș în sala ospătării d-lui Andrei Guțul Duminecă la 20 Februarie (5 Martie) 1905.

— **Himen.** *Victoria Sava* și *Ioan Neagoe* își vor celebra cununia lor, Duminecă, în 6 Martie 1905 st. n. în Cetea.

— **Atentat contra președintelui din Lan-Domingo.** O telegramă din Washington aduce știrea, că s'a făcut atentat contra președintelui republicii din Lan-Domingo.

Atentatul n'a succes. Se crede, că săptuitorii fac parte din o conjurație înjghebată din pricina tratatului încheiat de republică cu Statele-renite. Focarul conjurației a fost orașul Washington.

— **Cum trăiești mult?** — Ziarul „Grand Magazine” publică următoarele păreri asupra cestiunii ce s'a făcut pentru ca să trăiești mult.

Lord Greyde în vârstă de 95 ani. Nu fuma, fă exerciții corporale în aer, fă cumpătat.

Lord Grimthorpe 88 ani. Nu fuma, fă cumpătat ca mâncare și beaură.

Carl Nelson 82 ani. Nu fuma, scoală-te de dimineată, nu lua medicamente.

Sir Wr. Huggins 81 ani. Nu fuma, mănâncă puțină carne, ia lapte.

Sir W. L. Drinkwater 92 ani. Nu fuma, regim vegetarian, nu face exerciții corporale.

Dr. George Keith, 86 ani. Fumează rar bea vin din când în când, mănâncă puțină carne și mult lapte.

W. Frik 86 ani. Două prânzuri pe zi, 3 țigări, o lingură de rachiu și exerciții corporale.

H. Davis 82 ani. Nu fuma, trei prânzuri bune, exerciții corporale regulate.

Sir F. Hiden 86 ani. Șapte ore în pat, puțină carne și ceva vin.

— **Viața turcească.** De multe ori am eetit, că în cafenele turcești se poste căpăta pe lângă cafea bună și gloanțe de revolver, lovituri de cuțit pe preț de nimic. Interesantă e telegrama, ce povestește următorul cas: maiorul Asky, adjutantul sultanului s'a certat în cafenea cu un om cu numele Tadsdin, pe care nu de mult îl daseră afară din-școala de război. Văzând maiorul, că cu vorba nu-l convinge și-a descărcat revolverul asupra fostului ofițer. Văzând, că nu-l ni merește și-a scos pumnalul și i-a aplicat lui Tadsdin și niște lovituri de pumnal, apoi liniștit s'a depărtat din cafenea.

— **Din pășunile marelui duce Paul.** Reabilitarea celui mai mic fiu al țarului Alexandru II. s'a făcut pe neașteptate.

Imediat după asasinarea marelui duce Sergius, marele duce Paul s'a pomenit c'o telegramă redijată în limba rusă dar scrisă în litere latine „Te numesc general-adjutant. Uniforma expediată”. Nicolae.

Pentru-ce căzuse în disgrăție marele duce Paul, el, care fusese cel mai iubit de toată familia imperială? De tiner, abia avea 40 de ani, marele duce Pavel, se bucura deja de toate onorurile militare, era general, deveni general-adjutant, proprietar a șase regimente ruse și germane. Era deci un puternic personaj!

Remăind văduv de princesa Alexandra a Greciei după abia doi ani de căsătorie, se hotărî să se însoare din nou, de astădată însă sub rangul său. De aici porni urgia!

Aleasa inimii sale era cea mai frumoasă femeie din Petersburg, soția unui colonel și adjutant al fratelui său, doamna Olga Valerianovna Pisholkars născută Karnovici, colonelul se divorță când suzi de scandalurile soției sale, care în cele de pe urmă fugi la Livorno, în Italia. Acolo marele duce Paul se căsători cu ea. Un popă rus chemat anume îl cunună. Țarul anulă însă căsătoria aceasta și totodată îl degradă pe unchiul său din toate demnitățile militare. O săptămână după aceea fu dat afară și din armata prusiană.

D'atunci marele duce trăia strămtorat parte în Paris, parte în Italia, la Riviera.

Sosirea începu să-i fie mai clementă în toamna anului trecut, când prințul regent al Bavariei, Luepold, acordă domnei Pisholkars titlul nobiliar de contesă de Hobenselsen, ce mai apropia puțin distanța socială între cei doi amanți. Omorirea marelui duce Sergius înmura inima țarului în privința unchiului sărac și surghiunit. Urmarea acestei îndurări fu reînțegrarea lui în onorurile pierdute.

— **Servitorul generalului Stoessel.** După căderea Port-Arthurului corespondenții ziarelor doritori liferanți de secrete au publicat interviuri avute în Stoessel, așa că azi mai toată lumea pretinde a ști motivele capitulării, câtă muniție s'a mai găsit etc. Stoessel zilele trecute a spus, că el nu a dat absolut nici unul corespondent nici o știre și că pe el înzadar au căutat să-l descosească. Le va spune el toate, dar numai tribunalului militar. A mai adăugat că corespondenții n'au vorbit cu el, ci tot ce s'a publicat provine dela servitorul lui. De allmintreți nu e primul cas, că alții servitori fac istoria.

— **Artist și rege.** Se știe că regele belgian e un dibăciu om de afaceri. O mică istorioară de acum câțiva ani însă arată, că se află și mai dibăci oameni, decât el. La o expoziție de tablouri regelui i-a plăcut foarte un tablou, ce reprezenta o cireadă de boi, pascănd. Regele a întrebat pe artist, cât costă, 50 franci de bou — fu răspunsul.

Regele numai decât a fost în clar cu situația; după numărarea lui au fost 12 boi, va se

zică tabloul costa 600 fr. A cumpărat din tablou Când să numere vitele pictorul îl arată o m

șime de puncte albe, cari abia se vedeau.
— Fii bun și le socotește și pe acestea.
— Boi să fie astea? Intrebă spăriat regele Leopold.

— Da. Sire.... cam o mie de vite.

— Pe cuvântul d-tale de onoare?

Pe cuvântul meu de onoare.

Atunci, regele fără să mai zică ceva îl dă 50.000 franci, deși tabloul nu făcea mai mult decât 1200 fr.

CRONICA EXTERNĂ.

Noua organizare a cultului catolic în Franța. În Franța și la Roma se colportează soiul de versiuni asupra proiectelor Sfântului scaun pentru organizarea cultului catolic în Franța după revocarea Concordatului, după suprimarea unui regim și a unei administrații de multe ori seculare.

Șefii marilor ordine religioase, cari sunt în Italia și în Roma, încă din timpul Papei Leon al XIII-lea au ținut astă-vară numeroase conciliabile și discutat măsurile ce s'ar putea lua în caz de separațiune.

Primele rezultate ale deliberărilor se resimt în următoarele trei propuneri:

1. „Ori care ar fi spiritul legii separațiunii ea va face să crească libertatea individuu preotului care nu va mai fi ținut prin legea indemnizației concordatară;

2. „Ori cari ar fi dispozițiunile textului legii de episcopi, de parohi și de vicari va fi făcută numai de Suveranul Pontif. Buza, care este de separațiune, este recunoașterea de către Suveranul Pontif a titularilor posturilor eclesiastice.

3. „Legea din 1901 asupra asociațiilor religioase este o simă cu două tășuri. Ea a venit, sub regimul concordatar, la expulzarea călugărilor. Ea poate, după revocarea convenției din 1801, să servească la reînțegrarea discretă a orașilor călugări.

Regimul concordatar interzicea viața rochială călugărilor. Jesuiții, dominicanii etc. puteau fi, în Franța, nici episcopi, nici parohi, nici vicari.

Dar care text legislativ va putea împiedica după separațiune, alegerea ce ar face-o papa singurul stăpân al clerului, dacă el ar da parohii principale la călugări bătrâni? ..

Aceste concluziuni au fost supuse aprobării Papei Piu al X-lea, prin intermediul cardinalului Gotti, prefectul propagandei.

Se știe că, după ruptura Concordatului, Franța va deveni în ochii Sfântului scaun simplă țară de misiune, ca și India, ca și China. Propaganda, deci călugării, va fi însărcinată cu controlul general pentru întreaga Franța.

Papa a aprobat concluziunile. Șefii ordine religioase au reînceput apoi conciliabile pentru a fixa dispozițiunea geografică ce trebuie dată proiectului. Era cestiunea de a se deteșea orașele și parohiile unde se vor așeza călugării în posturi parohiale.

O lungă, desbatere a avut loc asupra numărului dacă două congregații diferite ar putea ocupa posturi în aceeași diecesă.

Reprezentantul jesuiților aproba amândouă ordinele și îi considera ca propriu a deținut puterii civile și a menține emulațiunile între diferitele congregațiuni. Opinia această a avut, însă, succes și se stabili că fiecare congregațiune va ocupa singură posturile ce date călugărilor într-o diecesă.

Pentru a nu se jigni interesele preotului, s'a decis că nu se vor numi călugări serviciile parohiale decât în diecesele cu vacante și în special acolo, unde preoții nu vor putea găsi resurse de trai suficiente.

După-cum se poate vedea chestiunea de laicizării, în Franța nu numai că nu va rezolva curând, dar e abia la începutul luptei angajată între puterea civilă și puterea religioasă, luptă cu multe șanse, de reușită politică romană într-o țară unde poporul tolce și unde clerul a avut vreme să-și facă atât de bine terenul.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

V. F. Abrud. Astfel de publicațiuni se

tesc.
Dlul N. S. în Remete. Nici nouă mai vine.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de casar la institutul de credit și economii «Mureșanul» societate pe acții în Maria-Radna, se escrie concurs cu termen de 30 zile, dela data publicării în următoarele condițiuni:

Salar anual 1200 Cor. și tantiema statutară.

Dela concurenți să recere praxă în afacerile de bancă, cunoștința limbilor: română, maghiară și germană în scris și vorbire; cautiune în sumă egală cu salariul, care va depune la intrarea sa în funcțiune și atestate cu privire la serviciile de până acum.

Cei cu calificatie de școale comerciale sunt preferiți.

Denumirea definitivă și întărirea pe viață, se va face după primul an de praxă îndeplinit la subscrișul institut, dacă alesul va corespunde întru toate așteptărilor Direcțiunii.

Ocuparea postului: imediat după alegere.

Maria-Radna, 25 Februarie 1905.

Diracțiunea institutului:
„Mureșanul”

Redactor responsabil: Sever Boen.
Editor-proprietar: George Niehă.

INSERTIUNI și RECLAME.

La tipografia «Tribunei» se caută un mașinist-culegător. Doritorii să se adreseze la administrația «Tribunei».

Cele mai cu sine uniforme și articole pentru uniforme în prețurile cele mai moderate pregătește:

Braun János și Soțul

853 croitorul regimentului de cavalerie Nr. 12.
Strada Szalacz și Kölcsey 6.

Primul

și singurul institut de specialitate p. spălarea și curățirea rufelor al lui

306 **Bettelheim K.**
ARAD, Aulich Lajos-u. 2.
Nr. Telefonului 184.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint căleat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Ujházi Ede

giuvaeller

atelier de gravuri

Arad, Salacz-utca 1. (Andrássy-tér.)
(gravuri de monograme, embleme, inscripții)

Execută specialități de giuvaere, tot felul de reparări abatjour etc. Schimbări de aur și argint conform cursului de zi.

Comanda dia provincie să execută prompt.

Asortiment de articoli de optică.

Reparări de oroloage.

464 *Prețuri culante.*

Atențiune la firmă!

S'a deschis

Bazarul de pe piața Libertății

unde se vind pentru prețurile cele mai culante tot felul de obiecte pentru

cadouri de crăciun și anul nou

precum: ciorapi, tricouri, jucării, obiecte pentru fumat, săpunuri parfumate, ciorapi pentru bărbați, dame și copii, giamentane de școală și piața, masae și batiste alte multe lucruri alese pe cari nu le țărăram aci.

Cu deosebită stimă:

Rosemberg József

BAZARUL CEL MAI IEFTIN!

HEGEDÜS JÓZSEF

ciasornicar ARAD. juvaeller

— Piața Boros Béni și colțul străzii Nádor. —

Chronomètre Alpina.

GENÈVE 1896 PARIS 1900

CELEST

ciasornic

al veacului.

Union
Horlogère
BIENNE-GENÈVE.

Cadouri de Crăciun și Anul nou.
456 Prețurile cele mai ieftine.

Atențiune!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că în magazinul meu sunt expuse și se vând cu prețuri estine

Obiecte de lucș Japoneze și Chineze

ășa d. e.: Broderii, Paravane, Vaze, Service de cial și cafea, Figuri de bronz, obiecte Clausané, Asme, Cane de cial chineze în diferite forme.

E de însemnat că aceste obiecte au fost importate direct din Japonia.

Se pot primi fără să fie cineva silit să le cumpere.

RUBINSTEIN MOR, expeditor

Piața Libertății Nr. 13, locul magazinului.

Se pot vedea dimineața dela 8-10 și după masă dela 1-5. 523

Numai pe scurt timp!

Noutăți de senzație!

Am onoare a înștiința pe onoratul public, că pe bulevardul Principele Józif (József főherceg ut) Nr. 11

Am aranjat un atelier electrial de fotografie pe hârtie

în care în decurs de 5 minute fac o fotografie admirabilă pe hârtie, pe care onor. public o poate lua imediat, cu prețuri fabuloase de estine:

1 fotografie vizit până la trei persoane 25 cr. (50 fl.)

1 grupă cabinet 50 cr. (1 cor.)

3 cărți postale cu fotografia 1 cor.

Solicitând vizitarea onor. public

Rămân cu deosebită stimă

Kohn Lajos

fotograf.

478

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, tinituri de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, astma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, vudul în pat, influența, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, care la tratare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inșurirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant

în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele afătoare, care pe de altă parte e cel mai bun seut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurării, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea seafă atestată incursă din toate părțile lumii cari prețuiesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat sădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și ieftinătatea extraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

208

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copil și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapest, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

CREMA MARGARETA

a lui

FÖLDES

este un mijloc lipsit de grăsime, inofensivă cu efect grabnic și sigur, care face să dispară alunițele, petele de ficat, roșța de pe nas și de pe mână. Mijloc mai bun pentru obraji și mână aspre nu există.

⊗ ⊗ Efect instantaneu. ⊗ ⊗

Pretul I cor.

442

Preparată de

FÖLDES KELEMEN

Farmacist în Arad.

Nr. Telefonului 111.

TIPOGRAFIA

„TRIBUNA“

ARAD, Strada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind arangiată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu rotațiune modernă, primește spre executare ori-ce lucrare ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opuri, manuale, tabelări în ori-ce mărime, registre pentru bănci, invitații la petreceri și cununii, plicuri, cap de scrisori, anunțuri funebre, cărți de vizită, etc. etc.

⊗ ⊗ Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou. ⊗ ⊗

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai iute răsuneț acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.